

Devica Resnica.

(Pripovedka.)

Kadar so ljudje živeli še v zmotah in se bali groznih malikov ter jim od strahu v dar klali mladenci in deklice, prišla je na zemljo devica Resnica, da bi je učila in privedla na prave sreče pot. Grmčice se je razlegala nje beseda in v preveličastnem svitu se bleščila nje lepota, da človeško oko nij moglo zrėti nánjo. Ljudje so si oči zakriváli, ušesa mašili ter bežali od nje.

Devica Resnica to videvši se povrne žalostna k svojej materi, ki je stanovala v palači samih demantov, da se je daleč lesketálo, ter ljudje so k višku sè zemlje gledali, kakor mi v daljne zvezde na sinjem ponočnem nebi. Ondu je ljudi tožila svojej materi; kajti Resnica je blagovolila o vsem, kar je dobrega na zemlji, in je zató menila, da niti človeštvo, najzvršenejše delo stvarnikovo, ne more drugače misliti; a prevarila se je. Nij čudo, ako se je milo vzjokála. Mati jo téši in reče: „drago dete moje, potrpi, ker ljudje nijso vsega sami krivi; njih misli so jim vsádili jedini lažni proroki, a tisočletni običaji se dadé le polagoma iztrébiti; ali tí si jim hotela vzeti vse, kar se jim zdí najsvetějše, in vrhu tega so drugi ščuli nevédne in slépe ljudi na tvoje beséde, ker bi njih moč bila pri kraji, ako bi tvoji nauki razjásnili mrák človeškega pomisla. Ako hočeš pridovati človeku, tréba ti je storiti, da bode imel véro k tebi, in tudi hoditi v pisanem odélu, kakor on, z njega jezikom govoriti, pripovedovati, čemur je rad in vesel, ter njega običajem se laskati in slabostim ugájati.“

Molče vstane devica Resnica ter otíde v senčni gaj pod širokovéjna drevesa in séde poleg žuboréčega studenca, a tam se globoko zamisli. — Potlej vstane, vesela pokíma z lépo zlatovláso glavico in stopi k svojej materi, govoreč: „hočem še iti nazaj mej ljudi, a ne mej okamenéle starce, nego mej rádostno, mehkosrčno mladino.“ Zdaj devica Resnica pokliče svojo sestro Živomíslo, da bi jej storila novo oblačílo ter natekála vanje: veselja, ozbilja (resnobe), upa in tuge, naj bi se lesketálo od vseh šarót in človeka razveseljevalo. Žarnooka sestra Živomísla se príme dela in mej delom razkazuje pódobe, ki so na platnu rastle izpod nje ugičinih prstov; a Resnica je véro poslušála. Kadar je bilo vse gotovo, devica Resnica odéne bleščéče oblačílo, ki se je izpreminálo, kakor nebéska doga (mavra), ter ogrne plašč sinjega néba in zlate lasé ovénča z dišéčimi cveticami, ter polágoma z višine splava na mračno zemljo. Čudílo se je vse krasnej obleki neznane tújke in radovedno povpraševalo, kdo si je; a nihče nij poznal pregnane device Resnice. Povsod so jo prijazno vzprijémali, kajti vsem je bila dobra, a posebno mladina je v slasti poslušála nje medénié beséd. Kamor je prišla, pripovedovala je o Vilah in Rojenicah, o Rusálkah in o zlatih jablanah, o Kraljevíci Marku, o Pedánji človeku in o Lakát-brádi. Déčki in deklice se je nijso mogli naslišati ter so pozabili jedi in pijače; a tudi mladenci in ostaréli možje so je radi poslušali. Nikdor se nij smijál, kadar je zapazil, kam ona méri; vsak je nauk zasaknil sebi na dobro. V pripovédkah so bila zlata zrna, ki so kalí vzredila, veselo rastla in dobrodéjen plod ljudém dajala.